

قوّه خیال

سلسله دروس مبانی عقلانی و حیانی (۶)

حیدر ضیایی

www.ketab.ir

سرشناسه: ضیایی، حیدر، ۱۳۳۱؛ عنوان و نام پدیدآور: قوه خیال؛ سلسله دروس مبانی عقلانی و حیاتی (۶)/حیدر ضیایی؛ تعلیق و تصحیح و نگارش: محمدرضا حیدری نقدعلی؛ مشخصات نشر: قم: وصال آوای توحید، ۱۳۹۸؛ مشخصات ظاهری: ۲۰۱ ص.؛ شابک دوره: ۹۷۸-۶۰۰-۷۰۸۸-۷۴-۶-۴؛ شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۰۸۸-۷۴-۶-۴؛ وضعیت فهرست نویسی: فیفا؛ موضوع: معرفت شناسی، فلسفه اسلامی؛ رده بندی کنگره: BP297/65؛ رده بندی دیویی: ۲۹۷/۴۸۵؛ شماره کتابشناسی ملی: ۷۶۵۶۸۹۸

قوه خیال

مؤلف: حیدر ضیایی

تعلیق و تصحیح و نگارش: محمدرضا حیدری نقدعلی

نوبت و سال چاپ: اول، ۱۳۹۸

ناشر: وصال آوای توحید

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

شابک دوره: ۹۷۸-۶۰۰-۷۰۸۸-۷۴-۶-۴

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۰۸۸-۷۴-۶-۴

دفتر مرکزی: قم مقدس، تلفن: ۰۹۰۲۵۷۸۱۳۲۳

سامانه آموزش مجازی دوره:

lms.avayetowheed.ir

فروشگاه محصولات فرهنگی آوای توحید:

shop.avayetowheed.ir

کلیه حقوق برای مؤسسه آوای توحید محفوظ است.

فهرست مطالب

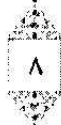
مقدمه	۱۵
مقدمه	۲۵
درس اول	۲۷
قوه خیال: تجرد برزخی نفس ناطقه	۲۹
صورتگری قوه خیال	۳۳
پرسش و پاسخ	۳۵
درس دوم	۳۷
موجود مادی و مجرد	۳۹
تجرد خیال	۴۰
دلیل اول تجرد قوه خیال: دلیل افلاطون	۴۳
تجرد نفس در موطن خیال	۴۵
خلط میان قوای ادراکی و ابزار ادراک	۴۶
پرسش و پاسخ	۴۹
منابع برای مطالعه بیشتر	۵۰
درس سوم	۵۱
دستاورد تجرد قوه خیال	۵۳

- ۵۴ عدم امکان تسلط طبیعت بر ماورای طبیعت
- ۵۵ تفاوت ادراکات انسان با حیوان
- ۵۹ پرسش و پاسخ
- ۶۰ منابع برای مطالعه بیشتر
- ۶۱ درس چهارم
- ۶۳ بی‌نیازی نفس ناطقه از محل مادی
- ۶۴ تمثیل و صورتگری
- ۶۹ اقسام خیال
- ۷۴ پرسش
- ۷۵ پاسخ
- ۷۷ پرسش و پاسخ
- ۷۸ منابع برای مطالعه بیشتر
- ۷۹ درس پنجم
- ۸۱ تبیین دلیل افلاطون
- دلیل دوم اثبات تجرد قوه خیال: استحاله اجتماع ضدین در مکان
- ۸۴ مادی
- ۸۷ مراتب ادراک

www.ketab.ir

۸۹.....	درس ششم.....
۹۱.....	مقدمه.....
۹۱.....	اجتماع دو ضد به طور مقارن.....
۹۳.....	دلیل سوم اثبات تجرد قوه خیال: تفاوت جسم و جسمانی.....
۹۴.....	اهمیت اثبات تجرد نفس ناطقه.....
۹۵.....	اقسام متقابلین.....
۹۹.....	پیش و پاسخ.....
۱۰۱.....	درس هفتم.....
۱۰۳.....	دلیل چهارم اثبات تجرد قوه خیال.....
۱۰۳.....	مطلب اول: احاطه یک شکل بر شکل دیگر.....
۱۰۴.....	مطلب دوم: مدار فلک.....
۱۰۶.....	مطلب سوم: دماغ.....
۱۰۷.....	مطلب چهارم: استحاله پذیرش اشکال متعدد توسط جسم واحد.....
۱۰۷.....	مطلب پنجم: تصورات ساخته خیال.....
۱۰۷.....	مطلب ششم: ارتباط میان شکل و قوه.....
۱۰۸.....	مطلب هفتم: معانی وضع.....
۱۱۰.....	مطلب هشتم: مشروط بودن تأثیرگذاری شیء مادی به وضع.....

- برهان بساطت و ترکیب ۱۱۰
- قوه خیال به منزله دستگاه عکاسی ۱۱۵
- پرسش و پاسخ ۱۱۷
- درس هشتم ۱۱۹
- مقدمه ۱۲۱
- مروری بر ادله تجرد نفس ۱۲۲
- درس نهم ۱۲۷
- فصل اول ۱۳۰
- تفاوت عالم مثال با عالم مثل ۱۳۰
- اسامی عالم مثال منفصل و متصل ۱۳۰
- اقوال حکما و عرفا در اثبات و نفی عالم مثال منفصل در قوس نزول ۱۳۱
- فصل دوم ۱۳۷
- برهان شیخ اشراق در اثبات عالم مثال منفصل ۱۳۸
- تفسیر کلام شیخ اشراق ۱۳۹
- نقد برهان شیخ اشراق در اثبات عالم مثال منفصل ۱۴۱
- فصل سوم ۱۴۴

دلیل اهل معرفت بر اثبات عالم مثال منفصل ۱۴۴

فصل چهارم ۱۴۸

کلام ملا عبدالرزاق لاهیجی دربارهٔ عالم مثال منفصل ۱۴۸

نقد کلمات ملا عبدالرزاق لاهیجی ۱۵۳

تناسخ ملکی و ملکوتی ۱۷۰

فصل پنجم ۱۷۵

مطلبی دیگر از گوهر مراد محقق لاهیجی ۱۷۵

نقد و بررسی کلام ملا عبدالرزاق لاهیجی ۱۷۹

فصل ششم ۱۸۱

نظر صدرالمتألهین دربارهٔ وجود و عدم عالم مثال منفصل ۱۸۱

مقایسهٔ نظر صدرالمتألهین با شیخ اشراق دربارهٔ عالم مثال ۱۸۴

فصل هفتم ۱۸۹

نظر ابن عربی دربارهٔ عالم مثال ۱۸۹

این صورت مرئیه چیست؟ و محل آن کجاست؟ و شأن آن چیست؟

..... ۱۹۳

جمع بندی نهائی ۱۹۷

منابع ۱۹۹

سخن مؤسسه:

الْحَمْدُ وَ الشَّاءُ لِعَيْنِ الْوُجُودِ، ثُمَّ الصَّلَاةُ وَ السَّلَامُ عَلَى وَاقِفِ مَوَاقِفِ
الشُّهُودِ، سَيِّدِنَا أَبِالْقَاسِمِ مُحَمَّدٍ، صَاحِبِ مَقَامِ الْحَمُودِ، وَ عَلَى آلِهِ أُمْنَاءِ
الْمَعْبُودِ، ثُمَّ الصَّلَاةُ وَ السَّلَامُ عَلَيْنَا وَ عَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ.

خداوند تبارک و تعالی در میان تمام موجودات انسان را آیینۀ تمام
نمای جمال و جلال خویش قرار داد. و در ظل آن او را در جایگاه اعلای
خلیفه الهی نشاند و فرمود: «إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً»^۱

اصل و ریشه انسان طبق آموزه های قرآن و عترت: معرفت ربوبی

آدم، اضطراب اوصاف علوت وصف آدم، خطر آیات اوست

هر چه در وی می نماید، عکس اوست همچو عکس ماه اندر آب جوست^۲

می باشد و اگر بخواهیم خزاین ملکوت را بگشاییم کلیدی می خواهد
که این کلید، معرفت نفس است؛ چون معرفت نفس باب همه
خیرات است و انسان اگر بخواهد راهی برای رسیدن به این حقایق

۱. بقره، آیه ۳۰.

۲. مولوی مثنوی، دفتر ششم.

پیدا کند از همه نزدیک تر به خودش، خودش است و به قول مولی
صدرا خویشتن شناسی حقیقت آدمی و بنیاد ایمان می باشد.
انسان یک گره اصلی دارد که اگر آن را بگشاید به نیکبختی
می رسد و آن، گره خویشتن خویش است و اسفا که آدمی تمامی عمر
گرانبهای خویش را در گشودن گره هایی به هدر می دهد که از
گشایش آن چیزی عایدش نمیشود و جوهر حقیقی و ملکوتی اش
شکفته نمی شود.

حضرت رسول ﷺ فرمودند: «من عرف نفسه فقد عرف ربه»^۱

جان علمای اینست که بدانی من کیم در یوم
آن اصول دین بدانی بگر اندر اصل خود کو هست
از اصولیت اصولیت خ که بدانی اصل خود ای .

هرکس نفس خویش را شناخت یقیناً پروردگار خویش را شناخته، بدون
شک صحیفه کامله نفس ناطقه انسانی شریف ترین صحیفه است.
حضرت وصی امیرالمومنین (علیه السلام) فرمودند: «معرفه النفس انفع

(اعلیٰ) المعارف^۱، معرفت نفس با نفع‌ترین معارف است و در جای دیگر فرمودند: «افضل المعرفة معرفة الانسان نفسه اعظم الجهل جهل الانسان امر نفسه»^۲، برترین معرفت‌ها آن است که بشر خود را بشناسد و بزرگ‌ترین نادانی آن است که انسان خود را نشناسد و از مسایل مربوط به نفس بی‌خبر باشد و دستیابی به این صحیفه به وسیله معرفت به خویش حاصل می‌گردد و قطعاً بافضیلت‌ترین حکمت‌ها معرفت نفس می‌باشد که حضرت وصی امیرالمومنین^۷ می‌فرمایند: «افضل الحکمة معرفة الانسان نفسه»^۳، بزرگ‌ترین حکمت آن است که انسان دارای معرفه النفس باشد.

بزرگانی از اهل معرفت در خصوص این صحیفه بیانات گویا و سنگی را به جا گذاشتند و یکی از آن بزرگان که فرید یگانه عصر حاضر می‌باشد حضرت ذوفنون ابوالفضائل آیت الله العظمی علامه حسن زاده آملی (حفظه الله تعالی) می‌باشد که شکوفایی را به وسیله تربیت مربیان نفوس مستعده و کتاب‌های ارزشمندشان برای طالبان معرفت انسانی به جای گذاشتند و در حوزه علم و معرفت ایشان آثاری در خصوص معرفت نفس که برگرفته شده از آموزه‌های قرآن و عترت است، تالیف نمودند، از شاگردان برجسته ایشان استاد معظم

۱. غررالحکم، ج ۶، ص ۱۴۸.

۲. غررالحکم، ج ۲، ص ۳۸۷.

۳. غررالحکم، ج ۲، ص ۲۳۳.

حیدر ضیائی می‌باشند که ایشان از اساتید سطوح عالی فلسفه و عرفان و از افراد نامی در این علم می‌باشد. استاد سالیانی کتاب معرفت نفس حضرت علامه حسن زاده (حفظه الله تعالی) را تدریس کردند و طالبان معرفت از محضرشان خوشه چینی نمودند.

موسسه آوای توحید جهت تحقق بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی در حوزه معنویت و اخلاق (انسان شناسی) برخورد تکلیف دانست که با کسب اجازه از استاد، اصوات دروس ایشان را با تشکیل کارگروه های متفاوت با نظارت ایشان دسته بندی و تنظیم نماید و بدلیل اینکه بنا داریم این کتاب در دسترس عموم مردم بویژه جوانان قرار گیرد از مباحث سنگین و پیچیده فلسفی پرهیز شد و مطالب با نگارشی روان و گویا تدوین گردید لذا نکته حایز اهمیت این است که این کتاب از مرقومات استاد نمی‌باشد.

در پایان، از تمامی کسانی که در آماده سازی این اثر (پیاده کردن صوت ها، تنظیم، استخراج منابع، ویراستاری، صفحه آرایی تا مرحله چاپ و نشر) سهمی ایفا کردند تشکر و سپاسگزاری به عمل می‌آید شکرالله مساعیهم بحق محمد و آله الطاهرین صلوات الله علیهم اجمعین.